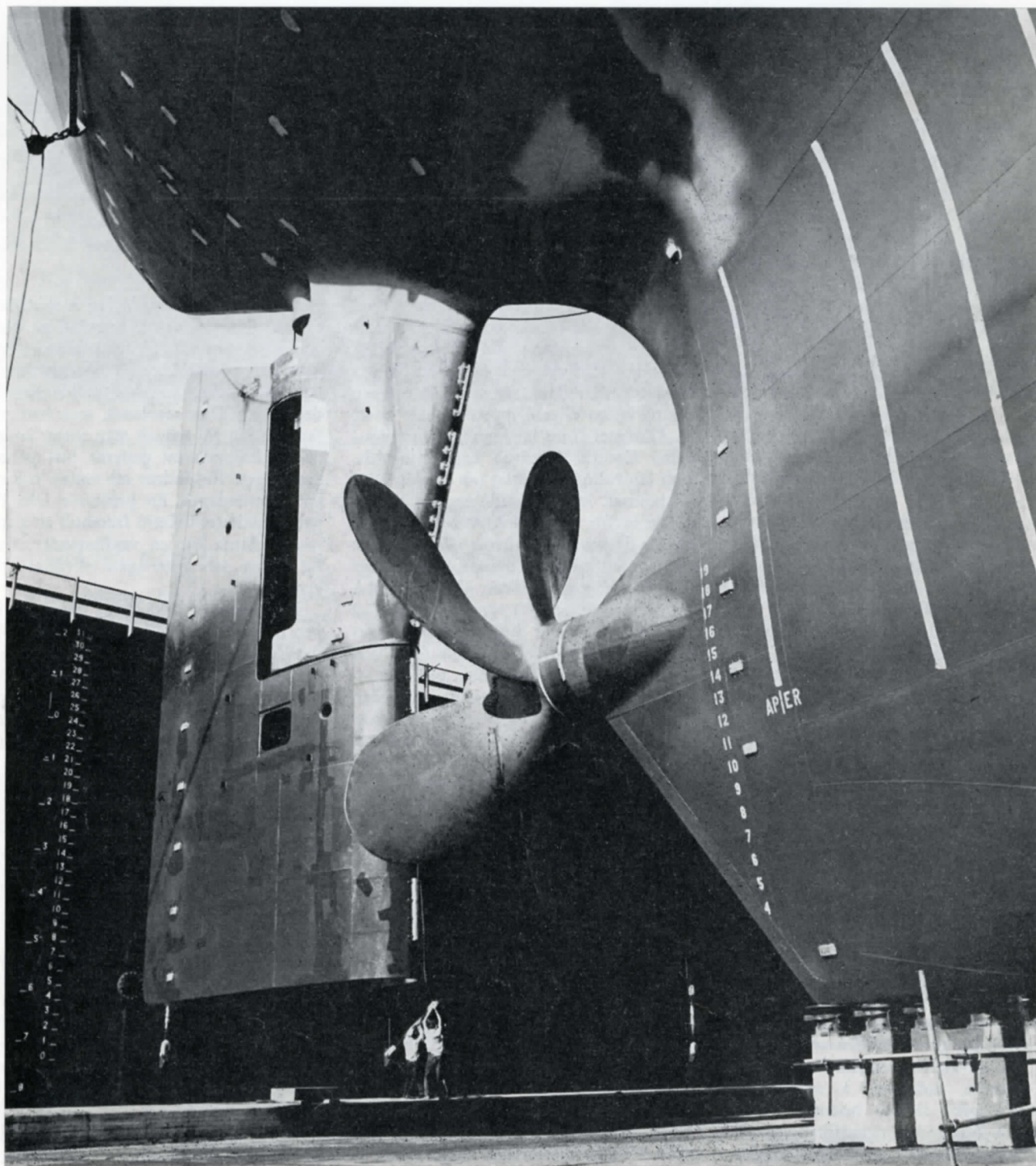

SALÉN NYTT

Nr 4/1969

SALÉN BLIR SVERIGESTÖRST MED DATASTYRD KOCKUMBÅT!

Den rubriken läser vi i Sydsvenska Dagbladet av den 31 juli. Man ägnar en hel del utrymme på handelssidan åt vårt företag med anledning av Newbuilding 518.

Vad stort sker, sker tyst! skulle man kunna säga när det gäller Newbuilding

518. Endast bevitnad av ett antal morgonpigga "blötlades" hon lördagen den 2 augusti klockan 5 på morgonen och förhalades till utrustningskajen vid Kockums Mekaniska Verkstad där man nu arbetar för allt vad tygen håller med att färdigställa båten inför leveransen som beräknas ske ca den 20 oktober. Vi

skall då även lämna samtliga fartygets gigantiska particulars.

Innan vattnet släpptes på i byggdockan togs bl. a. förstasidesbilden av akterskeppet. Den visar några "gubbar" som gör slutliga justeringar före "blötläggningen". Den fembladiga propellerns diameter är 9,1 meter och dess vikt 50 ton.

Papyrusbåten RA en önskan om ett nytt KON-TIKI

Med anledning av att Thor Heyerdahl med besättning blivit lyckligt räddade från den sjunkande vassbåten RA, har vi bett Per-Olow om ett par rader om sina intryck av RA, som han "plåtade" på byggplatsen i Kairo.

Då jag första gången träffade Thor Heyerdahl — det var 1946 på Balboa Yacht-Club i Panama — blev jag, i motsats till många andra, helt optimistisk för han Kon-Tiki projekt. I allmänhet ansågs Thor vara en galenpanna, en äventyrare som stod inför ett oöverlagt själv-mordsäventyr. Thor Heyerdahl och hans vänner på KON-TIKI visade att de flesta teorierna blev till realiteter.

Thor Heyerdahl accepterades som en auktoritet. Med rätta.

Thor Heyerdahl vill söka bevisa att de gamla Medelhavskulturerna, särskilt den egyptiska, har haft inflytande över den tidiga kult-utvecklingen på de amerikanska kontinenterna. Naturligtvis har Heyerdahl rätt. Det har säkerligen funnits kontakter över haven mellan egyptier och azteker, incas osv.

Från fornegyptiska gravdekorationer känner vi till olika flytetyg ända från Pre-Dynastisk tid — omkr. 3000 år före vår tidsräknings början. Där finns avbildningar i såväl reliefer som måleri av båtar gjorda av papyrus och andra av trä. Cedarträ var ett kostbart byggnadsmaterial, det importerades från Libanon för bl. a. båtbyggeri. Stora delar av Egypten var på den tiden generöst bevuxet med papyrus som användes även till förfärdigande av mindre farkoster. I adelsmannen Nakht's grav skådar tusentals turister varje år bland det magnifika gravmåleriet också en fresko på högra väggen i

inre kammaren som visar Nakht med döttrar på andjakt i marsklandet. Nakht jagar med bumerang från en papyrusbåt.

Belägg för att de gamla egyptierna använt papyrusbåtar för transporter vare sig på Nilen eller i öppen sjö står ej att få. Däremot finns ett komplett fartyg — farao Cheops (Khufu) begravningsbåt, som jag tidigare berättat om i Salén-Nytt — bevarat. Man fraktade enorma granitblock nerför Nilen från Aswan — och varför då använda papyrus när det fanns träbåtar att tillgå? Dyrbara frakter togs knappast på papyrusbåtar. Volymen i RA är ej särskilt stor, 15 meter lång, 5,2 bred och 3,8 meter djup. 15 ton papyrus transporterades från Etiopien till "varvet" strax bakom Mykerinos pyramid — den minsta av Giza-pyramiderna. Sedan souvenirjägare plockat åt sig av överskottet fanns endast några hundra kg papyrus kvar på byggplatsen — RA hade blivit ett papyrus-paket på nära 13 ton!

Två veckor hade jag möjlighet att vara tillsammans med Thor Heyerdahl och hans RA-kompisar — ett fantastiskt optimistiskt kamratgäng. Redan de första dagarna blev jag kritisk mot användandet av papyrus. Jag framhöll för Thor att de gamla egyptierna använt sig av träbåtar — att papyrus måste vara vattenabsorberande och att man inte visste något om papyrusens egenskaper vid kontakt med saltvatten. Det sista var kanske av liten betydelse. Jag tog med mig till hotell Mena House några bitar papyrus. Två exakt lika bitar vardera om 20 gram, 4,5 cm tjocka och 25 cm långa. Den ena biten la' jag i tvättfatet på rummet, spölade i vatten och lät det ligga i femton

minuter. Biten stoppade jag snabbt över till en plastpåse och vägde den på postkontorets brevvåg. Vågen visade 350 gram! En viktökning av 17 ggr ursprungliga, torra vikten... Vid middagsbordet delgav jag Thor resultatet, men han svarade att jag väl sett att man surrar ändarna på knippen av papyrus och genom surningen förhindrar att vatten tränger in i kortändarna. En professor från Papyrus-institutet i Kairo framhöll att papyrusstängslarna har en vaxliknande naturlig hinna som ytterligare skyddar från vatten.

RA består av olika långa papyrusknippen — varje innehållande från ett 10-tal papyrusstänglar till ett 30-tal, beroende var i båten knippena surrats in. Den vaxliknande "coatingen" på stängslarna skulle troligen skavas bort vid båtens rörelser i sjö. Papyrusexperten viftade bort förslaget och ansåg att Thor inte behövde bekymra sig.

Jag skaffade fram ytterligare två bitar papyrus, surrade dem alldeles invid ändarna så hårt jag kunde med ett tunt bomullssnöre. Den ena biten placerades i det vattenfyllda tvättfatet, medan den andra skulle visa ursprungsskicket. Torr-vikten var 6 gram vardera. Efter ett dygn i tvättfatet vägde biten 108 gram — papyrusen hade alltså absorberat 102 gram vatten. Papyrusexperten smålog...

Kon-Tiki var inget turist-jippo — RA blev till ett sådant. Bara idén att bygga henne i en ökensvacka så avlägsen från Nilen att det vatten som behövdes för att forma papyrusstängslarna, måste transporterats till byggplatsen. Varför den plat-

(forts. sid. 5)

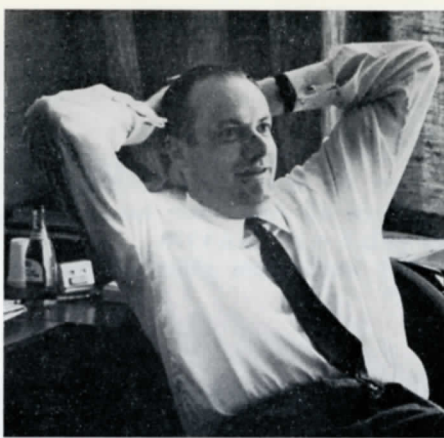
Salén Reefer Services AB

En mängd telegram har den sista tiden sänts till våra kylfartyg, egna eller tidsbefraktade, innehållande följande passus: ... delivered timecharter salenreefer services ab pob 14018 stockholm sweden ... och många har säkert undrat över detta. Svaret fanns i en notis i förra SALÉN-NYTT där vi talar om ett nybildat bolag, som vi vill presentera:

Det började med bananer ...

Så lyder ingressen till historien om Banan-Kompaniet. Samma ingress kunde gälla för Salénrederiernas kyltrafikavdelning, ty tidpunkten var densamma, liksom ändamålet — att transportera en känslig vara långa vägar över haven till en väntande kundkrets.

Liksom Banan-Kompaniet idag inte marknadsför enbart bananer så transporterar inte vår kylfartygsflotta enbart denna frukt utan en mängd andra varor som kräver transport under kyla. Inriktningen var redan från början mot specialfartyg för dessa transporter och i mitten på 40-talet kom det första rena kylfartyget — M/S SANDHAMN. Efter kriget har efterfrågan på denna typ av tonnage ständigt ökat och genom att kontinuerligt förnya tonnaget har rederiet kunnat befinna sig i främsta ledet när det gäller kyltransporter.

Claes-Henrik Zethelius, VD.

I tillägg till den egna flottan har genom åren ett stort antal fartyg varit slutna till rederiet genom längre eller kortare tidsbefraktningar.

Ryggraden i operationen har varit banantransporterna från Centralamerika till Kontinenten, men inga uppgifter har varit oss främmande. Således transporterar våra fartyg bl. a. fisk från Atlanten till Japan, kött, fisk och frukt från Kina till Medelhavs- och Östersjöhamnar, kött och frukt från Australien till Kontinenten. Från tid till annan skeppas bl. a. bilar över Atlanten.

Denna del av verksamheten har i alla

år gått under namnet kyltrafikavdelningen. Kyltrafikavdelningen har inom sig haft två inriktningar: kontraktsfart och tramptrafik.

Den största delen av kontraktsfarten har bedrivits i samarbete med United Fruit över Atlanten, och ju mer denna trafik utvidgats, ju naturligare har det blivit att utväxla tonnage för att vinna effektivitet. Detta har föranlett att större delen av ruttplaneringen nu kommer att skötas gemensamt. Vidare har en betydande del av den s. k. trampfarten tenderat att övergå i långsiktiga kontrakt.

Den totala volymen av fartyg, som är inblandade i kyltrafiken, är nu över 100, varför det sett sig rationellt att bilda ett separat bolag med separat organisation för att omhänderta denna stora och komplicerade apparat.

Det nya bolaget, Salén Reefer Services AB, trädde i funktion den 1 juli i år.

Arbetet med igångsättandet av detta företag är enormt och blir ännu större, men vi ser med stor förtröstan på utvecklingen efter rationaliseringen av kyltrafiken.

Verkställande direktör för Salén Reefer Services AB är Claes-Henrik Zethelius som vid sin sida har två vice verkställande direktörer, Lars Hallman och Rolf Säterberg. Lars Hallman svarar närmast för kontraktsfarten och Rolf Säterberg för world wide trafiken.

Intendentur-information

Vi läste i förra numret av Salén-Nytt att man under vårens informationskonferens ställt frågan: Står det städ- och diskmaskiner ombord i båtarna som inte används?

Detta har föranlett Stig Lindberg, vår inspektör på intendentursidan att skriva följande rader:

I nummer 3 berördes rengöringsmaskiner och diskmaskiner, då speciellt stillastående sådana.

RENGÖRINGSMASKINER

Den snabba utvecklingen inom den kemisk-tekniska sektorn med nya rengörings- och golvvårdsmedel samt maskinell utrustning har möjliggjort ett rationellare system för rengöring av inredning ombord. Tjugofyra av rederiets fartyg har idag maskinell utrustning bestående av en eller två skur/bon-maskiner och en torr/våt-sugare av industristorlek. De fartyg som har två skur/bon-maskiner utrustades på ett tidigt stadium. De vaxer som då fanns bonades, ett moment som idag bortfallit. Det metalliserade vaxer som numera används är självglansande. Maskinen används därför endast till uppskurning.

Torr/våt-sugaren lyfter vätska ur alla springor vilket är viktigt på de ytor som belagts med plattor. Den används med fördel som torrsugare på heltäckningsmattor och andra större ytor, samt vid möbelrengöring. Vid torrsugning skall dammfiltret av tyg ovillkorligen isättas.

Golvård enligt gamla metoder var

Stig Lindberg.

daglig skurning med hett vatten och starka medel, t. o. m. skurpulver, en metod som var ytterst arbetstidskrävande och dessutom skadlig för golvbeläggningen. Dagens golvvård med metalliserade, halkfria och självglansande vaxer är skonsam mot golvbeläggningen och spar arbetstid.

Dagligvården utföres med fuktmopp (garnen tvättas, centrifugeras och förvaras över natten i tillsluten plastpåse) eller tvättvax. Uppskurning sker endast när vaxet missfärgats eller utsatts för grov mekanisk nötning under t. ex. varvsvistelse. Tidigare under året har nya arbetsinstruktioner, produktinformation för kemiska medel samt två ex. av "Städhandboken" översänts till samtliga fartyg.

Direktör Rune Hasp vid Facit AB har sammanställt en artikel i tre delar,

som skall insättas i ekonomiföreståndarens s. k. rengöringspärm. (Den första artikeln medföljer denna tidning som bilaga till berörda, de övriga kommer separat under hösten.)

DISKMASKIN

Skötselinstruktion, reservdelslista samt produktinformation för kemiska medel har tidigare utsänts.

Maskinen skall vara försedd med Soilax disk- och tork-medelsautomater. Produkterna Soilax C och Rinse Dry användes. Den skall fungera som centraldisk för samtliga mässar och betjänas av en man som returnerar diskat gods till respektive penteri.

Tillräckligt antal innerkorgar och bärbara tallrikssketter skall finnas ombord och rekvideras från inköpsavdelningen vid behov. Diskat gods bör förvaras i korgar och sketter, de senare hänges på skotten. En tidsmässig jämförelse mellan maskin- och hand-disk utfaller med säkerhet till maskindisks fördel — en korg glas diskas och torkas på en minut maskinellt.

Maskinens placering i fartyget kan naturligtvis påverka ett rationellt användande av densamma.

Slutligen kan sägas att formen för att attraktivt framställa skriftliga instruktioner och metodinstruktion är ett ännu olöst problem. Som exempel kan nämnas den sprit- och tobaksredovisning som togs i bruk 1968. Den är försedd med en inbyggd instruktion som säger att den skall föras öreslöst, trots detta förs den av många ekonomiföreståndare med både kronor och ören.

Motionsgymnastik

Den tidigare omnämnda enkäten som Lennart Andersson gjorde visade att intresset för motionsgymnastik var stort. Ett 25-tal personer hade satt upp sig som presumtiva "motionärer". Personalstiftelsen har därför tagit vissa kontakter och lämnar följande förslag till motionsgymnastik:

Walter Moser, gymnastikdirektör och välkänd som arrangör och ledare av skolungdomsresor, erbjuder sig att ta emot oss i redan etablerade motionsgymnastikgrupper under sin ledning. Gymnastiken bedrivs i entimmespass och detta lilla blads redaktör som tidigare deltagit i Walters morgongymnastikgrupper kan vitsorda att programmet är både allsidigt och trevligt, med inslag av musik, alltså inte Ling-inspirerat i någon större utsträckning. Man behöver inte vara någon atlet eller stjärna för att delta utan alla kategorier kan få sin motion efter tycke och smak. En förutsättning är givetvis att man inte kommer sporadiskt utan att man försöker följa programmet och bokat in lämpliga tider för hela säsongen.

Följande tider finns att tillgå:
 måndagar 18.00 herrar
 tisdagar 18.00 damer
 onsdagar 18.00 herrar (Sturebadet)
 fredagar 07.30 herrar

Gymnastiksalen ligger i Hillelskolans lokaler Nybrogatan 19.

Normalt brukar man gymnastisera ca 40 minuter och sedan bada bastu för att runda av timmen.

Priset per termin dvs. för ca 15 gånger är 75: — kronor per person, som skall betalas vid terminens början. Start för höstsäsongen sker ca första veckan i september. Teckningslistor finns på anslags-tavlorna. En bra kombination för de ambitionlösa torde vara måndagar 18.00 och fredagar 07.30.

Vad gör då personalstiftelsen?

Vi hade tänkt oss erbjuda följande hjälp. Vederbörande som har för avsikt vara med i gymnastiken anmäler sig och betalar sin avgift för 15 gånger. För att det skall finnas ett incentive i det hela hade vi tänkt oss att de som medverkar i gymnastiken till två tredjedelar dvs. 10 gånger får två tredjedelar av avgiften tillbaka när terminen är slut. Till jul kan alltså vederbörande få 50: — friska kronor till julklappar plus att han eller hon är i mycket bättre fysisk form. Detta skall vi leda i bevis genom test med ergometercykel.

Passa på — listorna är uppe!

P.S. Vid första gymnastiken för hösten ställde inte mindre än 13 herrar upp på fredag morgon den 5 september. En titt på deltagarlistan visar en förkerossande övervikt av deltagare från tekn. avd. Ryck upp Er Ni andra!

Tennis

Personalstiftelsens styrelse har glädjen att kunna meddela alla som anmält intresse för tennisspel att man lyckats få fasta tider i Alvikshallen.

Följande tider finns att tillgå:
 måndagar 18.00—19.00
 onsdagar 18.00—19.00

Thomas Erikson har åtagit sig att sköta denna del av fritidsverksamheten och de som är intresserade kan vända sig till honom för information.

Inomhussäsongen tar sin början i september månad, närmare datum senare genom Thomas.

Personalstiftelsen arbetar f. n. på att finna ett lämpligt sätt att ekonomiskt understödja tennisspelarna, som man har för avsikt att göra med motionsgymnasterna. Intresset för tennis visade sig vara ungefär lika stort som för gymnastiken varför en ytterligare tid troligen skulle vara av behovet påkallat. Styrelsen arbetar nu på detta.

Skidor

Väl mött i spåret den 1 mars 1970!

Så slutar ett brev som vi fått från Stockholms Enskilda Banks Idrottsförening och brevet innehåller en utmaning till ädel kamp i Vasaloppsspåret.

Banken har ställt upp i Vasaloppet i år och då man funnit att även vi har ett par man som åkt loppet mognade tanken på en utmaning.

De närmare premisserna för tävlingen skall vi redogöra för i ett kommande nummer av Salén-Nytt, men då ingen tid är att förlora för att komma i gång med träningen för detta kraftprov ber vi alla som har lust att pröva på att ta kontakt med Salén-Nytts redaktör.

Bankens Idrottsförening föreslår bl. a. i sitt brev att vi gemensamt ordnar träningskvällar. Det kan ju vara nyttigt att höra tidigare Vasaloppssåkarens uppfattning om loppet.

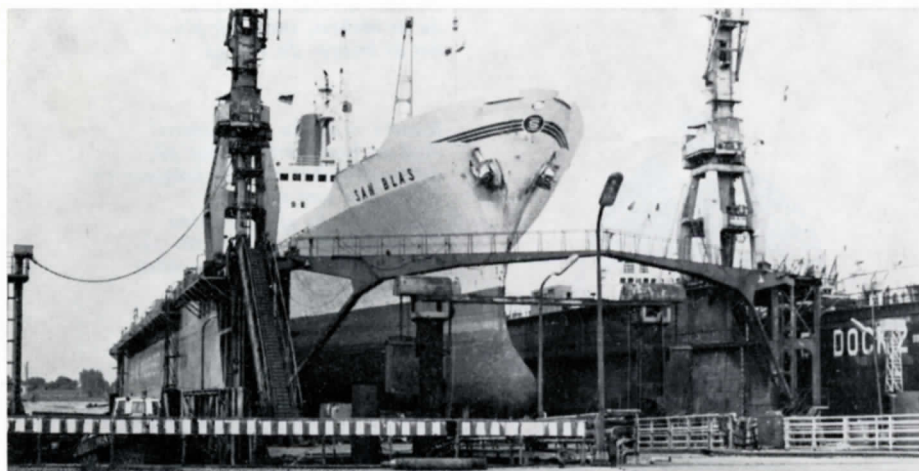
Hör av Er snarast!

Fotboll

Sporrade av framgångarna i 7-mannaserien har ett lag anmält till Korpens Cup för 11-mannalag. I andra omgången mötte man den 25 augusti Olsson & Roslund på Grimsta.

Salénrederierna kunde bokföra en seger efter en trevlig och just match, men den kom på övertid. Vid matchens slut var ställningen 0—0 och som seden är tillgreps straffslagstävling. Lennart "Speedy" Andersson utsågs till exekutor. Av de tre första straffarna tog målvakten en. Motståndarna missade en av sina. Nästa straff brände båda, men då "Speedy" satte den femte och Bosse Pernemar avslutade sitt skickliga målvaktsspel med att ta en straff kunde vi notera vinst med 3—2.

(forts. sid. 5)

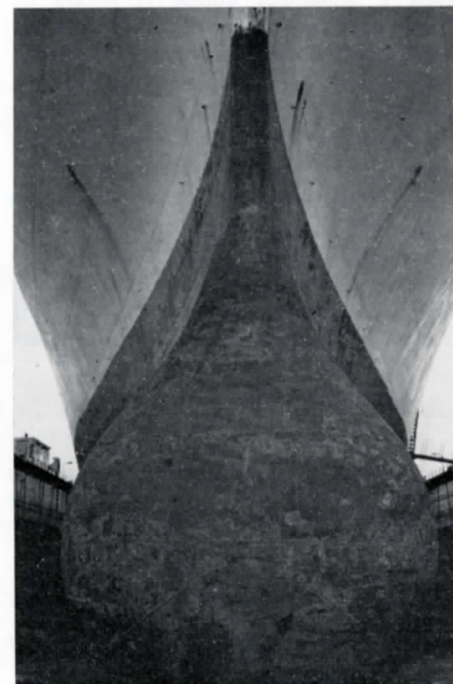

FLOTTAN

Av de nya kylbåtarna i den s. k. SAN-serien har vi vid olika tillfällen visat bilder av SAN BENITO, men andra har inte förekommit någon gång.

Salén-Nytt har fått låna ett par nega-

tiv av matros Roland Jonsén, f. n. sjukavmönstrad från M/S SAN BLAS. Roland Jonsén har tagit bilderna under båtens dockning i Emden den 28.6—2.7 och visar båtens förskepp med den karakteristiska bulben ur ett par olika vinklar.

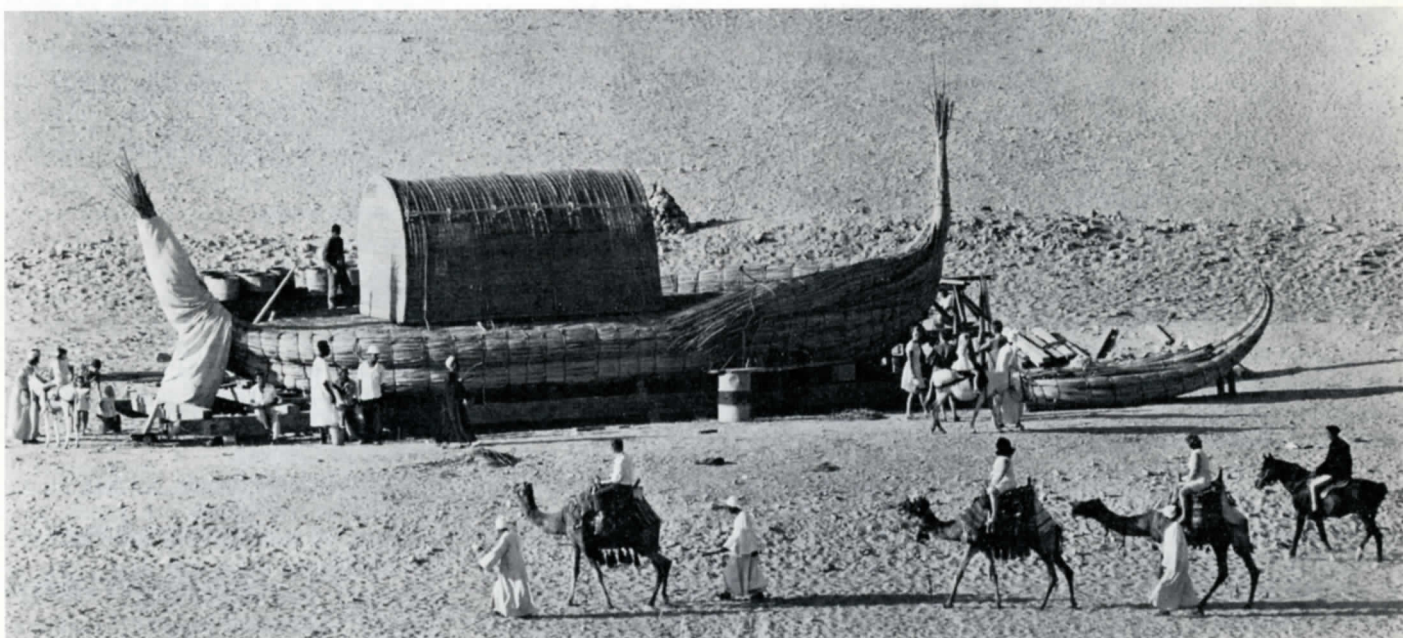
(PAPYRUSBÅTEN RA forts. fr. sid. 2)

sen? Egyptiska turist-ministeriet var med i bilden — det var ju en fornegyptisk typ av farkost, byggplatsen valdes där samtliga tre Giza-pyramiderna fanns med helt eller delvis på bilder som togs för pressen under byggandet. Och onekligen fick Egypten en hel del publicitet i världspresen genom RA. Min vän Ahmed Youssef, som fick förtroendet att sammansätta Cheops begravningsbåt, rusade på huvudet, uttalade sina farhågor och undrade varför i Guds namn man skulle envisas med att göra resan på papyrus när det finns trä.

Och ändå är Thor den allvarlige vetenskaparen. I TIME magazine och många andra s. k. seriösa tidningar har han omnämnts som "äventyraren" och "vågghalsen" — hans tidigare erfarenheter från Kon-Tiki och andra expeditioner har inte tillåtit att balansera upp respekten för han kunnande. Många seriöst arbetande vetenskapsare vet med sig att en länk funnits mellan Medelhavet och Amerika kanske långt innan vikingarna korsade norra Atlanten till New Foundland. Men ingen har vågat ge sig in i riskerna att göra resan för att söka en del av bevismaterialet — att strömmarna och passaderna var den tidens

transportband över haven inte bara mellan Peru till söderhavet utan också mellan Europa till Mexikanska gulfen och Väst-Indien.

Med sin resa och med RA har dock Thor Heyerdahl visat att möjligheten finns. Att han valt fel material till båten är egentligen egalt — hade han flutit hela distansen så hade pressen skrivit upp hans idéer i otroliga superlativer. Med den av RA fullbordade distansen har Thor Heyerdahl bevisat att hans teori är alldeles korrekt beträffande vägen mellan kontinenterna — det är dock huvudsaken.

Sjöman 1969

(FOTBOLL forts. fr. sid. 4)

Salénrederierna har mött Vattenfalls IF i tredje omgången i Cupturneringen. Den 1 september kunde vi notera en vinst med 2—1. Liksom i föregående match skedde det efter straffsparkstävling då det officiella resultatet vid full tid var 1—1. Då hade "Speedy" missat en straff vid 1—0 och fått ett mål bortdömt vid 1—1 (det fanns inget nät bakom mål). Bosse Pernemar var än en gång halva laget och psykade straffsparksläggaren från Vattenfall till att slå en straff i ribban, en tagbar och en utanför. Det återstod sedan bara för Leif Beckman att näta en gång för rättvisa 2—1.

Cupen går vidare.

Den sista matchen fick tyvärr spelas utan Torsten Klenell och Thomas Luning som återtagit sina studier resp. gör militärtjänst.

P.S. Vi har hört att en av 7-mannalagets trognaste suporters, Eirvor Hultman, nedkommit med en fotbollsspelare den 6 sept! Grattis!

Hufvudstadsbladet, Helsingfors, har uppmärksammat vällevnaden inom den finska handelsflottan vilket kommit signaturen BEZ att författa en travestering av den gamla visan "Hej å hå, jungman Jansson" av Dan Andersson.

Hej å hå, jungman Jansson,
redan sväller du om kinden,
dubbelhakan rullar nedåt
mot din mages fläskedepå.
Knappast gråter mer din flicka
när du seglar bort med vinden,
hon är glad hon slipper se dig,
sjunger lättad hej å hå.

Hej å hå, jungman Jansson,
är du inte rädd ditt hjärta
ska bedraga dig, bedraga dig
och upphöra att slå?
Se i spegeln, tänk dock efter,
du hör inte till de smärta,
du är blekfet, tung och plussig,
det är knappt du kan gå.

Kanske sitter du som gammal
med en kranskärlsdiagnos på,
drömmer bakåt till din jungmanstid
då du var som ett strå,
ångrar att du glömde Stina
för en fläskkotlett med säs på,
den var god men sen den tiden
blev din buk som en trymå.

Hej å hå, jungman Jansson,
kanske ödeslotten faller
ej bland hajar men bland sköterskor
som kring din sjukbädd gå.
Kanske döden står och lurar
bak kolesterol-kristaller —
han är hårdsmält men hederlig,
så sjung hej å hå!

Vi lämnar tipset vidare till Monark-Crescent eller annan tillverkare av motionscyklar.

TOR LINE

PERSONALRABATT

Fr. o. m. den 1 september gäller åter personalrabatten för koncernanställda vid resor med Tor Line. Rabatten är 75 % på ordinarie biljettpreiser.

Nytt för året: vintersäsongen 69/70 på linjen till Amsterdam har utsträckts att gälla t. o. m. 24.6.1970.

Till Immingham gäller rabatten till 31.5.

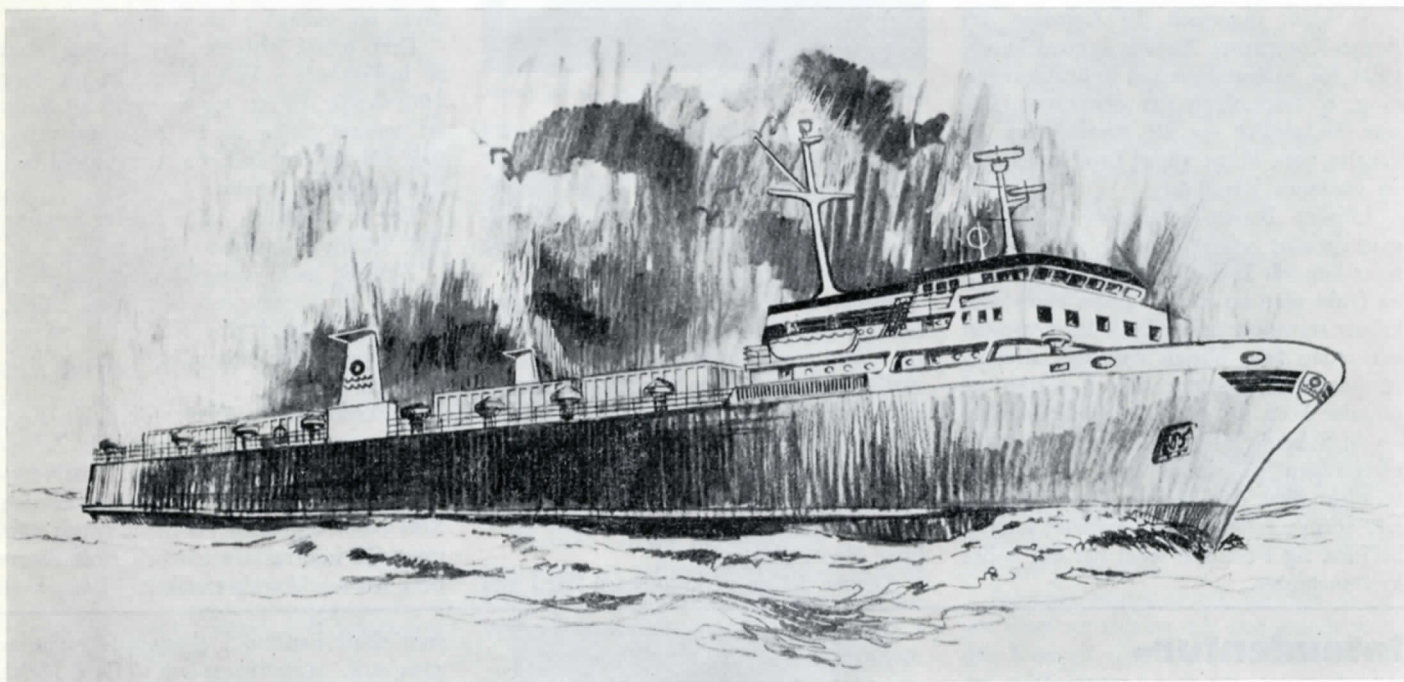
SALÉN-NYTT

Box 14018

S-104 40 Stockholm 14

Ansv. utg.: Sven H. Salén

Red.: Erik Thorvaldsson

TOR MERCIA och TOR SCANDIA skall dom hefa!

Tor Line kan nu presentera vinnarna i den namnpristävling som utlystes förra året.

Det gällde att föreslå namn på de två godsfärjor som långtidschartrats av Tor Line. De båda roll-on/roll-off fartygen är nu under byggnad i Holland resp. Norge och kommer att levereras under hösten. Vid leveransen kommer de att

döpas till TOR MERCIA och TOR SCANDIA.

Då ingen lyckades pricka in båda de namn som föll juryn mest i smaken får två vinnare dela på priset avseende två personer: en veckas resa med Tor Line till England, Holland eller Sverige resp. plus fri vistelse på hotell.

De två som snart kommer att få åka

ut på bøljan den blå är:

Suzanne Källén, Salénrederierna, Stockholm, som bland många fler föreslagit TOR SCANDIA.

W. Rozenbrock, pensionerad avd.chef från K.N.S.M. i Amsterdam som liksom ytterligare en tävlande föreslagit TOR MERCIA.

TOR SCANDIA sjösatt den 28 aug.

Den första av de två långtidschartrade lastfärjorna för Tor Line har sjösatts.

Den 29 augusti sjösattes i Florö vid Ankerlökken Verft Tor Scandia. Gudmoder var Mrs. Olszowski, maka till Andrzej Alszowski, Tor Line Ltd., som synes på bilden från sjösättningen där även Direktör Aaserud, chef för Ankerlökken-gruppen syns längst till höger.

